

STANISLAVOVSKÁ KNIŽNICA č. 4.

Mládež a Život.

HERIBERT.

Rozpomienky na vzorného mladíka.

Napísal :

P. Richard Karlinger S. J.

Poslovenčil :

J. Ulmanský S. J.

J. A. S.

**STANISLAVOV
Ružomberok.
1929.**

Heribert.

Rozpomienky na vzorného mladíka.

Heribert Frass Friedenfeldský narodil sa 26. apríla 1903., v obci Inzersdorf, pri Viedni. Rodičia mu boli majitelia továrne. 1911. Keď bol osemročný, začal chodiť do tretej triedy ľudovej školy, vo svojom rodisku.

Keď ľudovú školu vychodil, doviedli ho v septembri 1913. do jezuitského ústavu, kolégia, do Kalksburgu pri Viedni, aby tam odbavil svoje gymnaziálne štúdiá. Viac ako stredným žiakom všeobecne nikda nebol. No, spravovať sa vždy tak vzorne spravoval, že sa mu neraz dostalo uznania a vyznačenia.

Vo veľkonočných prázdninách 1917. — vtedy chodil do štvrtej gymnázie — dostal zapálenie blany. Preto sa už do školy vrátiť nemohol, ale musel zostať doma až do konca roka a zotavovať sa. Začiatkom nasledujúceho školského roku prišiel do ústavu opakovať štvrtú triedu. Koncom októbra však zas ochorel. Lekár onedlho oznámil, že chlapec dostal zapálenia mozgov, že ľudské umenie nemôže mu zachrá-

niť život. 4. novembra Heriberta zaopatрили sviatostami, deň potom ho vo viedeňskej nemocnici ešte raz prezreli a zaviezli domov do Inzersdorfu. Tam nežil už iba niekoľko dní. 8. novembra 1917. umrel o 4. hodine ráno, ako 15-ročný chlapec.

To je jeho život na krátko. Heribert bol chlapec tichý, skromný; o sebe mnoho reči nerobil. Ale kto ho bližšie poznal, toho dojala jeho krásna, šľachetná duša, ktorá čistou láskou k Bohu a bližnému horela. Tento krátku životopis napísal sa hlavne z matkiných zápis-kov. Heribert totižto zasvätil svoju matku do všetkých tajností svojho srdca, a ona na prosbu istého kňaza spisala svoje rozpomienky na Heriberta.

Kedysi ako 9-ročný chlapček v detinskom oduševnení Heribert vraj toto povedal: „Voľakedy chcem všetkých ľudí priviesť k Ježišovi.“

Nech je aj týchto niekoľko riadkov nato, aby sa Heribertkove slová splnili. Tým ony dosiahnu svoj najvznešenejší cieľ!

Doma.

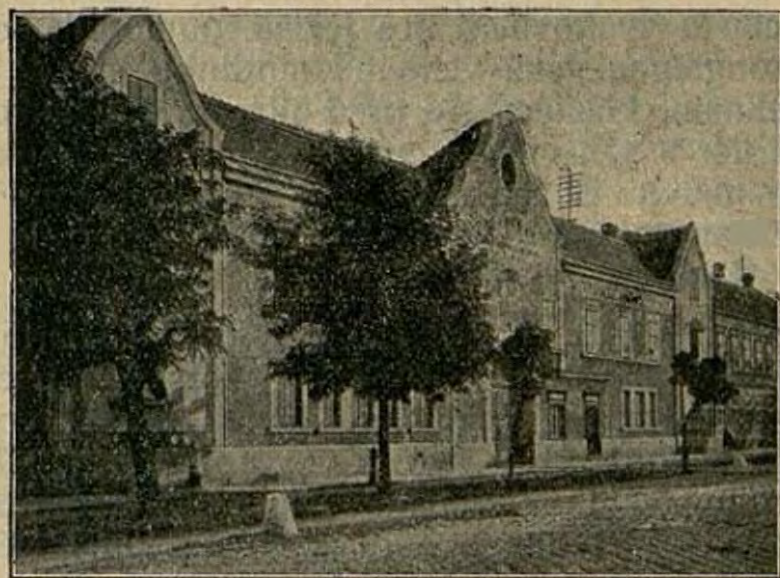
POD OCHRANU MARIE. Heribert sa narodil v nedeľu, 26. apríla 1903. Bol to sviatok Matky dobrej rady. 10. mája ho pokrstili. O dva dni potom išla matka po prvý raz do Chrámu Božieho aj s ním, na vädzku. Šla si po požehnanie pre seba a pre svoje dieťaťko. Ona toto

píše o tom: „Odkedy sa narodil, veľmi úzkostlive som hľadela, akoby som mohla s touto dušičkou urobiť to najlepšie. Najmä cestou do kostola som nemohla na iné myslieť, ako na cenu duše, na zodpovednosť za ňu a na svoju neschopnosť, nesúcosť. V tom prišla mi na pomoc myšlienka na kráľovnú kongregácie. S dôverou, že Maria svoj vlastný majetok bude chrániť od hriechu a vychovávať pre Ježiša, pomodlila som sa kongreganistickú venovnú modlitbu hneď po požehnaní, klačiac ešte pred oltárom s dieťaťkom v náruči a s horiacou sviečkou v ruke. Prosila som matku Božiu, aby mu vyprosila milosť skôr zomrieť, ako nevinnosť, ktorej sa pri krste stal účastným, ztratíť.“

SMLUVA S B. SRDCOM. Keď mal Heribert dva roky, navštívil s rodinou bavorské pútnické miesto Altötting. V kláštore svätej Anny ho obdarili lahôdkovým syrom v drevenej škatuľke. Pater nakreslil na vrchnák škatuľky Božské Srdce a spýtal sa Heriberta ako sa volá. „Vidíš, Heribertko“, vravel mu, „teraz ťa zapisujem do najsvätejšieho Srdca Ježišovho. No však nikdy z neho nevyjdeš a ho neopustiš!“ Potom ešte pripísal: „Buď dobrý!“ a dátum, 19. mája 1905. Ako často a rád len myslieval neskôr Heribert na túto chvíľočku! Pomenoval to kedysi kontraktom, smluvou a vravel: „Keď zachovám to „buď dobrý!“, tak ma Ježiš nikdy nevytrie zo Svojho Srdca.“

Škatuľku si veľmi opatrne schoval ani dajakú svätú vec a neupotreboval ju potom iba, že pre misie do nej sbieral, „lebo Božské Srdce má z toho radosť.“

Tak bol už od samého detinstva čo najďovernejšie zasvätený Srdcu Ježišovmu a Matke

Heribertov rodný dom.

Božej. To sa ukázalo onedlho na celej jeho bytnosti, najmä v detinskej, vrúcnej pobožnosti a láske k Spasiteľovi. Heribert bol inak chlapec živý a veselý. Ale keď počul hovoriť o Pánu Bohu, utíchol, pojala ho vrúcnosť, a z veľkých očí mu žiarilo úplné šťastie čistej, bohumilej dušičky.

PÚČOK SA ROZVÍJA. Už v najútlejšej mladosti vedel sa niekedy neobyčajne vážne opytovať. Tak stál kedysi s matkou v záhrade, pri plote, zkadiaľ veľmi dobre bolo vidno cintorín. Opýtal sa matky: „Mama, čo sa stane s ľuďmi, keď umrú? Naozaj ich v cintoríne zahrabú do hrobu?“

„Pravdaže, Heribertko. Ale to len ich telo. Duša im ide k Pánu Bohu a zostane v nebi, ak bola dobrá.“

A chlapec povedal: „Oj, mama, tak je umrieť to najkrajšie na svete, keď to vtedy ide človek k Ježiškovi.“

ZA JEŽIŠA VŠETKO. Keď mal päť rokov, začal krívať, lebo sa mu nohy vykrivily, očapťavel. Lekár mu ich sviazal na spodku a medzi kolená vložil doštičky, aby ich trochu vyrovnal. Chlapček musel tak ležať každý deň hodinu-dve, tak i celú noc a to spokojne. Pred spaním sa neraz pustil do horkého plaču, lebo sa ani pohnúť nemohol.

Ale keď potom prišla mamička a pošuškala mu: „Heribertko, Ježiško chce, aby si preň udatne znášal tento križ“, vtedy mu slzy vyschly a on pokojne sa usmievajúc, zaspal.

Tak to bývalo aj v iných veciach. Slovíčkom „Pre Ježiša“ bolo možno u neho všetko dosiahnuť.

Prvé sv. prijímanie.

POKROP MA, PANE, HYZOPOM A BUDEM OČISTENÝ . . . Dojímavé je, ako sa pripravoval na prvé sväté prijímanie, na ktorom bol 14. apríla 1912., ako sa trápil, aby odvykol od svojich chýb, od lenivosti, od paškrtnosti a hnevливosti. Posledné dva, alebo tri týždne nevravel už ani slova, len keď sa ho pýtali. Namiesto toho však skoro všetok svoj voľný čas strávil pri husliach a vyhrával si svoje milé pesničky: „Maria zu lieben“ a „Glorwürdige Königin.“ Husle a harmonium vôbec bývaly to, čím si dušu vylieval, keď ho vnútri niečo veľmi zaujalo. Začínalo sa to obyčajne pomäteným krížom-krážom, raz tým hlasom, potom zas iným, raz silno, potom zas tichunko, a to vždycky prechádzalo v jednotvarnejší nápev, ktorý sa obyčajne skoro vždycky končieval voľno spievaným „Asperges me.“ Neobyčajne rád spieval z neho slová: „lavabis me, et super nivem dealbabor.“ (Umyješ ma a budem belší nad sneh.) Ž. 50.

Tak prišiel deň, keď Heribert mal prvý raz prijať najsvätejšie Telo Pánovo. Ledva sa vyčkal tej hodinky. Na matkinu radu po samom svätom prijímaní prosil Božského Spasiteľa o milosť, nikdy Ho neobraziť ťažkým hriechom, vždy verne plniť Jeho svätú vôľu.

DEUS MEUS ET OMNIA. Keď sa navrátil domov, vošiel do izby a dal sa vylievať preve-

Heribert ako prvoprijímajúci.

liké šťastie svojho srdca marianskymi pesničkami, ktoré si hral na husliach. Ostatný kus dňa strávil tým, že ledva dačo vraviac, hútal a s blaženým leskom v očiach bavil sa v záhrade. Hlboko ho dojala pieseň, ktorú v kostole spievali, kým sa dávalo prijímať. Naučil sa ju nazpamäť a minuly sa už roky, keď si ju on ešte vždy prespevával.

Duše Krista drahé, počte!
Sem sa, Ježiš volá vás!
Zasnúbiť sa v láske choďte
s plným darov, krás!
Slovo Jeho splnilo sa,
v spôsob chleba ukryl On sa;
zvolí vás za ľud svoj — choďte,
za svoj národ — vás. —

Pred Ježišom v prach sa kloňte
tu pred touto Sviatosťou,
smyslami nie — vierou zlomte
um pred tajnosťou.
Táto chleba skromná skyva
Ježiša krv, telo skrýva.
Srdcia hlasom viery zvoňte
hľa pred sviatosťou.

Ten, čo za nás život svoj dal,
tiež krv, telo svoje nám,
poručil jesť a piť oddal
Ježiš, lásky chrám.

Chce nám duši túžby kojiť,
srdcia v more darov vnoriť;
by sa každý Jemu poddal,
znie dar slávi nám.

Ježiš hriešnikom sa dáva —
Môže láska väčšia byť?
Ľuďom obetou sa stáva —
Slasťou chce nám byť!
„Prijmite chlieb, nebies jedlo,
by vás cestou života viedlo!“
Srdce radosť nech v tom máva:
Ježišovi žiť.

Ale jak sa opovážim,
Bože priblížiť sa Ti?
Plný bied som, v hriechoch väzím,
vstúpiť chceš v mňa — Ty? —
Nenávisť len zaslúžil som,
bolestne sa vyznať snažím:
zradným bol som Ti.

CHLIEB UDATNÝCH. Odteraz každú nedeľu a sviatok pristupoval* k sv. sviatostiam. Veľká radosť bolo matke vidieť ho, ako sa s týždňa na týždeň zdokonaľuje, svoje chybyčky premáha a jako vážnie. Denne čítaval za chvíľočku z knižočky „Biela nedeľa“ a vykonával rád i akurátne cvičenia, čo sa v nej deťom predpisujú ako: zaspáť s rukami križom složenými, zdržať sa niečoho pri jedení a pití atď. Niekedy vo veselej

hračke odrazu utíchoľ, zväžnel a nikto nevedel prečo. Vtedy modlieval sa vzdych: „*Pochválená a pozdravená buď našv. Sviatosť Oltárna!*“

Ktorúsi nedeľu ho našla matka, keď sa už skoro malo ísť do kostola, sedieť na posteli. Plakal. „Mama, dnes nemôžem ísť na sv. prijímanie.“ Veľké slzy roniac povedal aj príčinu. Na stole bol položený kúsok čokolády a on ju zpaškrtil. Čo neurobil ešte v ten istý deň? Po obede prišla stará matka a doniesla deťom všelijakého cukrového. Heribert si práve do úst kládol kúsok. Ale zrazu veľmi zväžnel a ho odložil. Tak sa pokutoval pre nedbalosť, ktorej sa bol ráno dopustil. — Odvtedy ho matka nikda nevidela paškrtiť.

ZA SV. ALOJZOM. Raz, ako vychádzal z kostola, matke hneď napadla Heribertova prišľastná tvárička. A už aj vravel: „Mama, poviem Vám niečo veľmi, preveľmi krásneho! Pán katechéta sa ma pri sv. spovedi opýtal, aké kvety sú na hlavnom oltári. A ja som mu odpovedal: Ľalie. Potom mi vravel, že tie ľalie sú tam na úctu sv. Alojzovi a potom mi rozprával o sv. Alojzovi.“

Heribert sa potom dal vyrozprávať útlý, prostučký životopis svätého, ako ho počul. Líca mu len tak horely, čo tak oduševneno rozprával, ako útló miloval sv. Alojz Božského spasiteľa, ako vrúcne sa modlieval a jako priviedol všetkých svojich priateľov a bližných ku Pánu Bohu... „A ja tiež mám byť taký“, povedal na

konci. „*Ale aj chcem byť dakedy taký ako sv. Alojz.*“

HORLÍ ZA DUŠE. Teraz sa ešte len začal starať, aby apoštolsky účinkoval medzi priateľmi. Vždy mal pre nich vo vreckách desiatu, sošity, perá, tužky a sv. obrázky. Na sv. prijímanie sa vždy dostavúval aj s niektorými druhými. Neuspokojil sa len svojim spolužiakom dobre robiť. Neobyčajne bystrý zrak prejavil tým, že zbadal duševnú biedu mnohých robotníckych detí svojho rodiska. „Mama“, vravieval jej neraz, „v Trstskej ulici treba postaviť veľký chrám Božského Srdca Ježišovho, aby všetky deti mohli prísť k milému Spasiteľovi.“ A väčšie-menšie peniaze, čo mu podávali, aby ich obetoval na ten budúci kostol, sbieral tak horlive, že to človeka hlboko dojalo. — Žiaľbohu, veľá túžba sa mu po dnes ešte nespĺnila. Nejakej radosti sa predsa ešte dožil. Na súrenie miestneho p. farára obnovila sa pri dome stojaca káplnka a razom ju aj zväčšili aj zariadili natoľko, že sa už potom i služby Božie mohli v nej odbavovať. Neskoršie roky Heribert veľmi často miništrúval v nej na sv. omši.

BOJ PROTI HRIECHU. V ľudovej škole, v ktorej si hodine náboženstva napísal si toto: *Preto, že Boh všetkých ľudí miloval, máme aj my všetkých ľudí milovať, najmä tiež aj hriešnikov. Hriech sám však máme nenávidieť.*

Heribert pred vstupom do ústavu.

A tak hľadel hriech prekážať, ako len mohol. Často sa zamiešal do zlých detí, s ktorými chodil do ľudovej školy. Matka sa nad tým čudovala a starostlivo sa ho spýtala: „Ako len môžeš chodiť s tými deťmi? On odpovedal: „Keď som nie tam, tak si rozprávajú všeličo z kina a iné mrzké veci a to by bol hriech.“

Inokedy zas prišiel domov neobyčajne rozhorlený a vravel: „Keď ja budem katechétom, tak dám každému chlapcovi denne tridsať svätých obrázkov.“ „Čo odmenu?“ spytovala sa ho matka. Heribert však odpovedal: „Nie.“ Ale vtedy už istotne dlho bude potrebovať, kým si ich všetky nepopozera a bratom a sestrám nepoukazuje. Na druhý deň mu potom zas dám a potom zas atď., a keď sa dakto vždycky, len na svätých díva, konečne stane sa aj on sám svätým.“

No bez žiaľu to nešlo. Nepekne reči o učiteľoch už ho bolely. Vtedy hľadával radosť vo svojich husliach, keď sa vrátil zo školy domov. Ale keď videl, že iné deti, čo s ním do školy chodily, mrzké slová vravely, alebo inak urážaly Pána Boha, vtedy často horko plakával. „To bolí Ježiša“, znela obyčajne jeho dojímavá žaloba. „Čo mám urobiť? Nechcem, aby sa tak rozprávaly!“ Matka ho tešievala, že deti tie slová nerozumejú a vravela mu, aby Božskému Spasiteľovi na zadosťučinenie vždy nejakú radosť urobil tým, že si dačo odoprie. Túto radu aj nasledoval s dojímavou vernosťou.

Heribert býval vážny a pevný aj proti tým, čo ho chceli odvrátiť od dobrého. Ako 9-ročný chlapec stretával sa s gymnazistom o veľa starším, ktorý si nič nerobil z cirkevných prikázaní. Chcel teda ktorýsi piatok aj Heriberta sviešť, aby jedol mäso. Ale ho veru darmo nahováral a darmo sa mu vysmieval. Ba Heribert sa nedal sviešť ani len nato, aby sa trochu vína napil, lebo im pán katechéta radil to nerobiť. Preto sa začal ten gymnazista vysmievať z Cirkvi, najmä z kňazov. O desať rokov bol starší od Heriberta, ale Heribert sa ho veru nezľakol. Smelo a bez strachu mu odsekol: „Keď mi kňaz niečo povie, je mi tak, ako keby mi to Pán Ježiš povedal. A keď nevieš, aký svätý je kňaz, tak si staň raz ku oltáru pri svätej omši, keď kňaz Pána Ježiša pozdvihuje. Ale pri tom sa musíš aj modliť, nie len tam stáť.“

No keď zbadal, že mu jeho slová nič neosožily, už nikdy nemal nič s ním.

ZORY POVOLANIA. Istého dňa išiel Heribert s matkou z kostola. Boli na službách Božích. Ticho dúmal a sa díval pred seba. Zrazu však povedal: „Mama, už viem čosi!“ „Čože, dieťa moje“, spytovala sa ho matka. — „Prečo pán katechéta a vôbec každý kňaz rozpína si ruky, keď slúži sv. omšu a sa do nás obracia.“ — „No, prečo to robí?“ „Hej, mama! Vieš, ak to chceš vedieť, pozri sa hore nad oltár. Tam je veľký križ a tam visi Pán Ježiš a má ruky širo-

ko rozopäté. Vieš prečo? Dneská som si to celkom dôkladne pozrel. Preto, lebo všetkých ľudí natoľko miluje, že ich chce všetkých objať. A keď sa kňaz do ľudí obráti, tiež má všetkých natoľko milovať, že by všetkých objal a vyzdvihol hore k Pánu Ježišovi.“

Po krátkej prestávke povedal ešte tieto vrele slová: „Mama, aj ja budem všetkých ľudí tak veľmi milovať, natoľko, že všetkých priviediem k Pánu Ježišovi!“

Toto bol prvý raz, čo slovami vyjadril svoju vreľú túžbu po kňazskom ideáli.

V Kalksburgu.

FREINBERG? Začiatkom r. 1912. sa Heribert z časopisu dozvedal o práve založenom, jezuitskom konvikte v Linzi na Freinbergu. Mohli byť doň prijatí chlapci, ktorí chceli byť kňazmi a misionármi v nejakej reholi. Tam mohli vychodiť gymnázium. Ledva, že sa o tom dozvedel, už aj si pevne zaumienil: „Ta pôjdem!“ „Stále ho len ta ľahalo. Aký bol už pripravený, že bude čoskoro chovancom linzského ústavu, zvaného Collegium Aloisianum, vidno zo smútku, ktorý naň prišiel, keď mu rodičia oznámili, že miesto pre štúdiá mu nebude Linz, ale blízky *Kalksburg*.“

KALKSBURG. No smútok chytro prestal. Namiesto neho zaujaly mu myseľ radostné očaká-

vania a zvedavosť. Od čias, ako složil prijímaciu zkušku v kalsburgskom kolégiu začiatkom veľkých prázdnin 1913., celý bol zaujatý myšlienkami na budúci život.

Kalsburské kolégium bolo miesto, ktoré mu opatera Božia za druhý domov určila. V ňom mal dozrieť pre nebo. Veru sotva by sa našlo iné miesto, ktoré by mu radostné očakávanie tak bolo dráždilo, ako Kalsburg. Veličizná majestátna budova uprostred krásnej, tichej prírody, na úpätí lesnatých vrškov, obkľúčená hrýdmi parkami, budova s toľkými spálňami a študovňami, s tak dlhočiznými chodbami, potom tie školské siene v nej, vystrojené vzácnymi vedeckými sbierkami, veľké hriská okolo domu a predovšetkým tie najkrajšie a najmilšie miestnosti celého domu: kaplnka chovancov s krásnym obrazom Nepoškvrneného Počatia a kongreganistská kaplnka s milostným obrazom Trikrát predivnej Matky; tieto veci hlboko dojaly Heriberta už na prvý pohľad.

Už si zamiloval aj svojich budúcich profesorov. Lebo neziskná láskavosť a oddanosť, ktorou sa otcovia celkom venovali svojim chovancom, aby ich vychovali a šťastnými učinili, dotkla sa Heribertovej dušičky hneď pri prvom stretnutí a on bol k nim samá detinská, milá príuľnosť. V jaseň sa potom otvorily brány kolégia chovancom na nový školský rok. Prišiel aj Heribert. Nestrávil tam ešte mnoho času a pátri

Kaplnka ústavu.

už spozorovali, že ich obety a modlitby, ich potné námahy o výchovu chlapcov nebudú darobné u tohoto.

NOVÝ DOMOV. Akou veľkou láskou sa pridržal Heribert ústavu, ukazovalo sa zvlášte v dňoch, keď smel vyjsť. Vtedy neraz strávil hodiny s rodičmi na „Nebeskej lúke“, na kopci to pri Kalksburgu, lebo stadiaľ najlepšie bolo vidno kolegium. „Pozriteže len, mama, pozrite! Nie je to na podiv krásne?“ vravieval neraz. A keď sa rozprávalo o niektorom mieste alebo ústave aký je pekný, on skoro vždy dokladal: „Ale tak pekne, ako u nás, je iste nie!“ A inokedy zas matke: „Viete, mama, nehnevajte sa, ale si ani pomyslieť neviem, žeby som sa inde mohol tak cítiť doma, ako tuna. Nieto toho miesta, ktoré by som radšej mal, ako Kalksburg. Hádám to už bolo tak súdené, že ja len sem patrim.“

Prvý a druhý rok cez vianočné a veľkonočné prázdniny, ba i cez letné sa mu clilo za Kalksburgom. Malým chovancom býva ťažko odtrhnúť sa od domova. U Heriberta takéto ťažkosti prístupu nemaly. Stále mal na mysli svoje budúce povolanie a chcel už teraz privyknuť odlúčeným byť od svojich milých, ako to treba kňazovi.

PREČO SA MÁ DOBRE? Keď odchádzal, bol sa odobrať na fare. Pán katechéta sa ho spýtal: „Čím že to chceš vlastne byť, moje dieťa?“ Kňazom, prosím pekne!“ znela jeho odpoveď. „Ale, Heribertko“, vravel katechéta, „však

ponecháme Pánu Bohu budúcnosť. Teraz ti už bude možné; chodievaj denne na sväte prijímanie!“

Heribert ako konvikt.

A to bolo veru jeho prvou vecou hneď prvý deň, ktorá sa musela dať do poriadku. Matku súrila: „Mama, porozprávajte sa s pátrami, aby som smel každý deň chodiť na sv. prijímanie.“ A nedal jej pokoja, kým skutočne nešla. Že mu radi vyhovelí, to sa rozumie.

Za veľmi vážnu vec si pokladal *domáci poriadok*. Zachovával ho skoro až priúzkostlivo. Na pr.: nie je dovolené chovancom donášať zvonku pokrmu do kolégia. Rodičia, bratia alebo sestry, aby ho dráždili, pichli mu do vrečka pred vchodom do ústavu kúsok cukru alebo pečiva a p. On to však hneď zbadal a vyložil aj ten najmenší kúsok. Pri tom vždy opakoval svoje hesielko: „To už nie, to je proti dennému poriadku.“

DÔVERNÉ ROZHOVORY. Ústavský denný poriadok hľadel nakoľko možno zachovávať aj doma cez prázdniny čo do času vstávať a líhať atď. Skoro každý večer prišla k nemu matka na

štvrt hodinky, keď už ležal v posteli. Iste to bolo proti „ústavskému poriadku“, ale zväčša iba vtedy sa mohli spokojne podiškurovať. On to menoval „filozofovaním.“ Vtedy vždy mával čo-to sa opýtať. Tak deň, keď sa odkázala Srbsku vojna (28. júla, 1914), opytoval sa toto: „Ako sa to mám teraz modliť, aby som sa neprevinil proti láske k bližnému? Veď by to nebolo milovať aj nepriateľov, keby som sa modlil: Pane daj nám zvíťaziť a všetkých Srbov vykántriť!“ Inokedy zas takto vravel: „Hriech je predsa len nešťastím a to jediným. Ale keby Adam nebol zhrešil, nebolo by Vianoc, ani Veľkej noci, ani Zeleného štvrtku! No, nie je to skoro šťastie, že Adam zhrešil? O felix culpa... (O šťastlivá vina...)*

ISKRY BOŽIEHO SVETLA. A koľko hlbokého poznania a pravej blaženosti srdca sa mu dostalo z náboženských dojmov v ústave. Také hodinky najčistejšieho šťastia prežil hlavne v prvých *exercíciach*, duchovných cvičeniach, a keď bol prijatý do Marianskej Kongregácie*.) Keď prišiel domov na prvé veľké prázdniny, našiel si kongreganistický diplom visieť doma nad oltárom, ozdobený kvetami. Chvíľočku ho obdivoval s blaženým srdcom. No ďalej sa zdržať

*) V ústave sú tri Kongregácie: jedna s názvom Ne-poškvrneného Počatia, druhá Zvestovania P. Marie a tretia Očistenie P. Marie. Heribert patrila do tretej.

nemohol ani tak zdržanlivý Heribert. Objal matku okolo hrdla a vravel: „Ďakujem vám, mamička, ďakujem!“

Inokedy, keď ho prišli rodičia navštíviť, povedal: „Mama, ja som to ani nevedel, veď sv. Alojz bol tiež jezuita. Pomysli už len teraz: páter prefekt a všetci pátri profesori sú bratia sv. Alojzovi! Ale i ja budem dobrý a usilovný.“ Ešte len teraz sa mu stal ústav milým.

V *miništrovaní* mával tiež veľkú pasiu a bolo mu neraz iskrou pre ohník vrúcneho detinského rozmýšľania. Na pr. raz takto hútal: „Keď my, miništranti, vravíme vo sv. omši: Ad Deum, qui laetificat juventutem meam“. (K Bohu, ktorý mi obveselí mladosť,) to pravdive zneje. Veď sme mladí, a P. Boh nám dáva všetko, čo máme, tak že naša mladosť je ozaj veselá. Ale teraz celý týždeň som miništroval pátrovi, ktorý má vlasy už celkom biele, šedivé. — Keď teda kňaz vraví „juventutem meam“, to môže znamenať len to, že mu je duša mladá. Božský Spasiteľ povedal: Ak nebudete takí ako deti, nevojdete do kráľovstva môjho. Do Jeho kráľovstva však doista patria najprv kňazi. A preto musia zostať vždy mladí ani deti a nevinní, jednoducho na Pána Ježiša sa musia spoľahnúť a Jeho poslúchať.

Tiež takto ho pudilo rozmýšľať, keď videl po večeriach pátra chodiť hore-dolu v spálni a modliť sa: „Spokojne si ležím a sa dívam. Ak pekné

je to, čo človek každý večer naposled vída. Aj sám už nemôžem potom na nič iné myslieť, iba na P. Boha.“

TÚŽBA PO KNAZSTVE. Boly veľké prázdniny. Heribert vychodil II. triedu gymnázia a mal 12 rokov. Vtedy zostal kedysi sám v izbe s matkou a začal jej: „Mama, chcel by som sa vás čosi opýtať.“ — „Čože, dieťa moje?“ — „Ak sa v Kalksburgu každý rok budem usilovne učiť, domáci poriadok akurátne záchovávať, pátrov poslúchať ako Pána Boha a keď sa budem vždy usilovať myslieť len na Pána Ježiša, prosím Vás, dovolili by ste mi potom ísť za kňaza?“

„Heribertko“, odpovedala mu matka, „to si sa dobre neopýtal. Ja ti v tom nemám čo dovoľovať. Keď si pán Boh neaké dieťa volá do zvláštnej služby, vtedy by rodičia veľmi zle urobili, keby Mu ho nechceli dať. Či však náš drahý Spasiteľ volá dakoho na tento stav, o tom najlepšie rozhodnú duchovný otec a duchovní predstavení. Prečože by si šiel rád za kňaza? Len si dobre uváž! Kňazské povolanie je najkrajšie aj najťažšie.“ Tu ju pretrhol: „Hej, mama viem. Božský Spasiteľ sa opýtal apoštolov: Môžete piť kalich, ktorý ja budem? Viem. Pán Ježiš myslel tým svoje umučenie. A budem ho veľmi prosiť, aby mi pomáhal piť ten kalich a aby som smel nosiť Jeho kríž. Prosím vás, dáte mi nato vaše požehnanie?“ Ešte chvíľočku stál pred matkou so sopiatymi rukami, vravel ešte

Študovňa v ústave.

krátko o slovách z Nasledovania Krista*), prečo má kňaz na omšovom rúchu križ na prsiach a križ na chrbte, a potom hneď ho očula v susednej izbe hrať si na husliach, vrúcne, zo srdca hrať marianskú pieseň.

Človeka dojalo, keď ho pozoroval, ako žil odvtedy už len svojmu kňazskému ideálu. Keď počul, že po 8 triedach gymnázie treba mu študovať ešte viacej rokov, kým ho nevysvätia, slzy mu zalialy oči a vravel: „Ešte tak dlho mi treba čakať! *A už tak túžim pracovať za Ježiša.*“

UŽ SA CHYSTÁ. Keď čítal životy svätých, v menších veciach ich hneď aj nasledoval. Bez zvláštneho dovolenia celé prázdniny nevypil ani kvapky vody, ani len orieška si nevzal zo záhrady preto, že chcel nasledovať sv. Jána Berchmansa. To bol patrón ich kongregácie a jako rehoľník tak sa usiloval stať sa dokonalým, že na pr. bez dovolenia predstavených ničoho neupotrebil**) V ústave pozoroval pátrov a bratov a vždy sa mal čo opýtať ohľadom ich života:

„Náš páter prefekt má krásne hodinky ‘aeterna’. Ale rád by som vedel, či som to dobre rozumel, že sú to vraj nie jeho. Nič je nie pátrovo? A oblek, čo má ná sebe? A breviár?“

*) Nasledovanie Krista, IV. kniha, 5. hlava 3.

**) Sv. Jánovi Berchmansovi rehoľné pravidlá predpisovali, aby na všetky veci mal všeobecné alebo zvláštne dovolenie.

Ledva že sa mu povedalo, v čom pozostáva rehoľnícka chudoba, už sa aj chytil do nej tým, že sa usiloval zbaviť sa všeliakých vecí, o ktoré mu srdce prirástlo. Na pr. predtým nerád popúšťal z rúk svoje hračky. Teraz nechal hrať sa nimi aj takým chlapcom, ktorí veru nezachádzali nimi pekne. Brat ho poprosil, aby modliacu knižočku od p. katechéta daroval istému chudobnému dieťaťu. A Heribert ju daroval, hoci mu bola veľmi vzácna, lebo to bola pamiatka na p. katechéta. Pri stole si nebral z jedál druhý raz, iba keď ho zvlášte veľmi núkali a i vtedy len z toho, čo nie najradšej jedával. Rodičia mu preto čosi vraveli, ale on im nato: „Treba mi privykať.“

TREBA MI PRIVYKAŤ. Dlhší čas jedávali u nich traja chlapci huncúti. Heribert sa vždy postaral, aby sa nezabudli pomodliť pred jedným a po jedení. Tiež vtedy sa stávalo, že matka prišla neskoršie na obed. Ak sa mu zdalo pre niečo, že sa azda nepomodlila pred jedným, tak nevediac celkom čo urobiť, napomínal ju vraviac jej útlom detinsky: „Mama, oblivisceris!“ (Mama zabúdate!) Staral sa o to, aby sa na poludnie a večer každý modlil Anjel Pána.

Kedysi odchádzal z ústavu na niekoľko dní domov. Idúc po chodbe pozdravil aj tam stojacich priateľov. Aj mu odpovedali. Jeden z nich však mu povedal pred všetkými slovo, ktorým ho veľmi urazil. Heribert sa ale ponáhlal ďalej,

matke v ústrety. Ona však zbadala, že je v tvári troška prismutný a dopytovala sa, prečo. Heribert jej pekne porozprával, čo sa stalo. Po všetkom povedal: „Vidite, mama. Práve tomuto som dával každý deň svoj olovrant, aby ma rád mal, ale on nechce byť dobrý ku mne.“

Kapela v ústave.

Jeho apoštolská horlivosť sa neuspokojila s blízkym okolím. Veľmi ho trápilo aj spasenie toľkých pohanov. V sbieraní pre misie únavy nepoznal. Ešte krátko pred ostatným ochorením priniesol hodnú škатуľu poštových známok a niečo peňazí pre misie k páter *Wolfovi*,¹⁾ prézesovi to

¹⁾ Ján Wolf bol zakladateľ Kongregácie Očisťovania P. Marie a bol jej prézesom až do smrti 1920, skoro 25 rokov.

kongregácie a poprosil ho, aby mu škатуľu zas vrátil, že chce potom ešte sbierať.

Veľký dôjem robili naň aj prednášky, ktoré počul v ústave, ako zlé spisy kazia a jako sa spolok Pius usiluje dobrú tlač povzniesť. Tak sa museli aj doma nie celkom dobré noviny zmeniť na ozaj katolícke. Aj v posledné dni svojho života vo veľkej horúčke vravel o škode, ktorú narobia zlé časopisy.

Tak sa mu zaskvel v srdci kňazský ideál vždy jasnejšie. Ten ho pudil robiť za Spasiteľa a roztrhať putá, ktoré človeka priveľmi viažu o pozemský majetok.

ZKÚŠKY: Operácia. Počas prázdnin r. 1915, po druhej triede musel sa dať operovať na hlasivky. Doktor ho upozornil, že výrastky na pravej hlasivke treba na každý pád odstrániť; že inak istotne ztratí hlas o štyri päť rokov tak, že sa už zachrániť nedá. Ale operácia sa vraj len tak podarí, keď sa ani nepohne a bude spievať a dýchať presne tak, ako mu on povie.

Heribert sa veľmi bál a keď sa mal už pripraviť na cestu k doktorovi vravel: „Nemôžem, nemôžem ani vidieť tú strašnú sklenú skriňu s nástrojmi!“

Matka mu povedala: „Heribert, na začiatku kresťanstva toľko detí sa radovalo, keď videly mučidlá. Mysli na to, pre koho chceš neskôr svoj hlas upotrebovať.“ V tom Heribert zrazu očervenel. Vystrel ruku po blúzni a keď sa ob-

liekol, veselo sa odobral od bratov a sestričky. Ani sa len nestrhol, keď stál pred lekárom, ktorý mu čistil hlasivky. Po operácii lekár ukázal na Heriberta a povedal matke: „Z tohto chlapca bude niekedy chlapák; tak smelého chlapca som ešte nikda nevidel!“

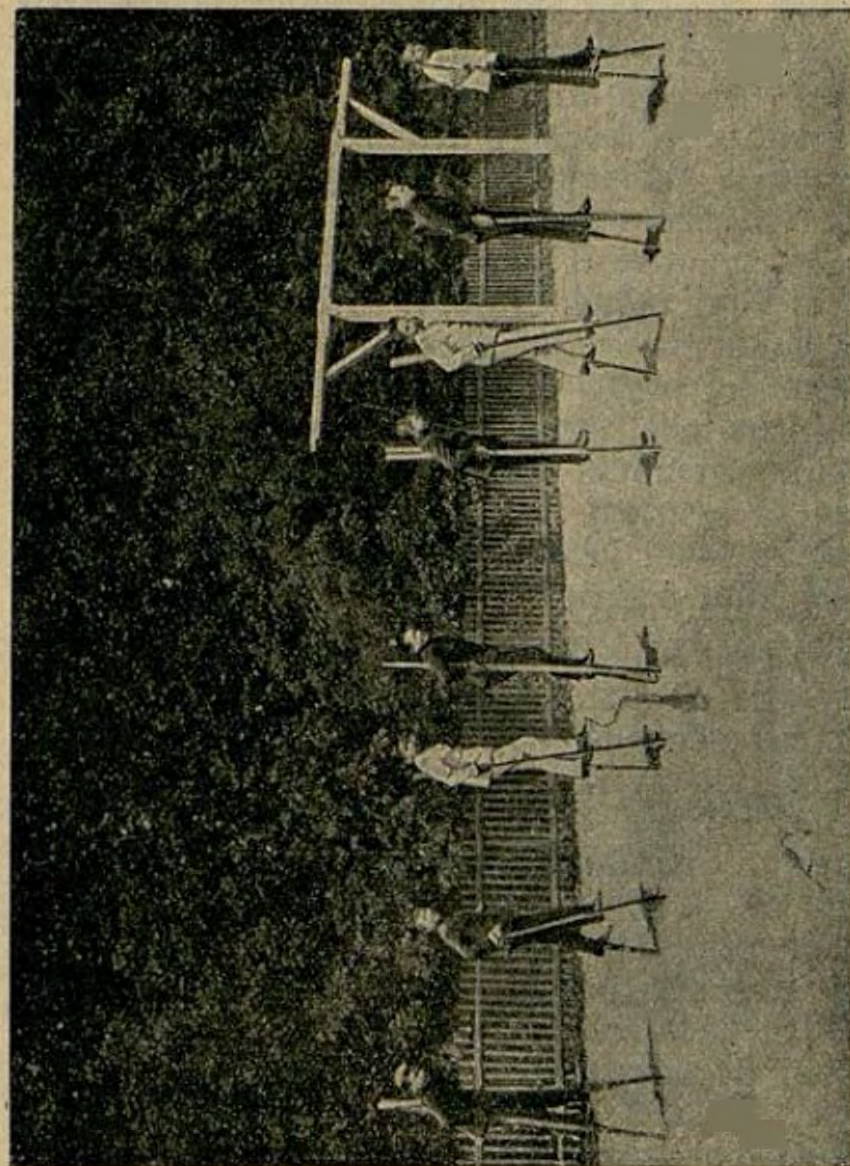
Ani slovička nesmel prerieknúť a doma bol skoro vždy odlúčený od iných. Konečne po dvoch dlhých týždňoch sa mu dovolilo niečo povedať, ale aj to len pár slov a celkom ticho. Heribert napísal čosi na papierik a podal matke. To prosil, aby tých pár slov smel upotrebiť na sv. spoveď.

O niekoľko dní mu lekár povedal: „Zajtrá môžeš prvý raz oprobovať trochu zaspievať, aby si počul, že už nechripíš.“

Na druhý deň, krásne nedeľné ráno, prešiel sa s matkou po kvetnatej záhrade. „Mama, už môžem? opýtal sa jej. A keď mu hlavou pokývla, že hej, zanôtil si jasným, radostným hlasom: Gloria in excelsis Deo. (Sláva Bohu na vysosti.)

ŤAŽKOSTI V UČENÍ. Koncom tretej triedy nešlo mu dobre učenie. Heribert preto čoskoro ztratil vôľu a smelosť. Veľmi sa zarmútil, keď počul, že hádam bude musieť opakovať triedu. „O celý rok neskôršie začať robiť za Ježiša“, vzdychal si, „a tak túžim po tom!“

ÚZKOSTLIVOSŤ. V tých časoch sa ukazoval u neho aj akýsi nezdravý strach pred hriechom. V nastávajúcich prázdninách sa to skoro ešte

Hrište v ústave.

zhoršilo. Zjav ten bol priechodnou vlastnosťou rokov vývinu a netrval dlho. Nikdy si nebol istý. Vždy sa bál, že ťažko zhrešil a ani sa nedal prehovoríť. Na konci prázdnin sa už mal lepšie. Ale novým školským rokom nastaly nové ťažké boje. Vždy ho trápilo pokušenie, že je zatratený. Aby sa mu také myšlienky rozišly, rozkázal mu prefekt čítať zábavné spisy. Vďaka to urobil, hoci chutiť mu veľmi nechutily.

Ako mu prišlo v tých časoch bojovať, ukazuje poznámka, ktorú bol matke učinil: „Cez štúdium prichodia mi často veľké pokušenia. Vtedy sa pozriem na pátra a je mi ľahšie. Vždy cítim, že satan nemá proti mne moci, keď je nejaký kňaz v izbe.“

CHOROBA. Okolo Vianoc ho konečne tento ťažký križ opustil a jeho dušička ostala po ňom bielunká, očistená. Pokoj sa mu vrátil a jará veselosť mu svietila z očí. Prišly veľkonočné prázdniny. Ešte sa nevypršaly, keď Heribert ochorel na *zapálenia blany*. Prvou vecou mu bolo spýtať sa, či je to nebezpečná choroba, či sa mu netreba prichystať na smrť. Prvé týždne vzorne trpel. Eksudát (pot na chorom mieste), ako sa zdalo, nedával sa vždy vysušiť a málokedy býval bez horúčky, preto bol neskôr niekedy priprchký, nechcel hocčo zjesť a podobné.

Keď mu začalo byť trochu lepšie, zas bol spokojný ako predtým, ba neraz býval veľmi dobrej vôle, mohlo to byť v posteli alebo na vypinacej

stoličke v záhrade. Istý kňaz, ktorý sa ho bol zaujal v chmúrnych prázdninách predošlého roku a denne ho teraz navštevoval, vravel rodičom, že: „Táto choroba je naozaj Božou milosťou pre chlapca. Teraz vraj, zdá sa byť taký, ako mohol byť, keď mal deväť-desať rokov, samá veselosť a srdečná radosť.“

Keď ležal a bol samotný, veľa čítaval z knižôčky na česť Matky dobrej rady. Inak sa rád zahrával šach a podobné, alebo si dal čítať „Dreizehnlinden“*) a misijné zvesti.

Popri tom vždy hľadel kde-tu sa zaprieť. Ani len vody si nepýtal.

Keď sa trochu posbieral, matka mu musela rozkazať, aby sa najedol vždy, keď je hladný a nespytoval sa alebo nečakal, kým mu nepovedia. Potom bol na viac týždňov v Melku zotaviť sa.

STRACH PRED KALKSBURGOM. V nastávajúcom lete (1917) ho len jedna vec znepokojovala: strach, že sa musí vrátiť do kalksburgského kolégia. Kedysi pred začiatkom školského roku pojala ho prudká, tajná nechúť proti Kalksburgu. Zas mu prišlo mnoho bojovať so sebou. Zdalo sa, že teraz bojoval o myšlienku, či ísť za kňaza. Matka ho raz počula spievať pesničku: „Die Fahne, nein, die lass ich nicht!“ („Nie, neopustím zástavu!“) — a spieval si ju akoby cel-

*) krásna, milá rozprávka od Fr. M. Webera. (Dreizehnlinden—Trináť líp, benediktinský kláštor pod 13 lipami.)

kom premenený. Z toho videla, ako zápasil. Hneď, ako mohla, mu vravela, že sa nemusí vrátiť do školy. Že by mu teraz, keď je už rozumnejší, i tak neškodilo, keby chodil vlakom (električkou) do nejakého viedeňského gymnázia.

Heribert v rodinnom kruhu.

Heribert sa ticho zahľadel pred seba. Potom sa pozrel hore a povedal vážne a odhodlane: „Nie, mama. Ostanem verný kolégiu. Tam som začal, tam aj dokončím.“

A predsa, veď ešte len nedávno skoro plakal, keď myslel na ten „strašný život“ v Kalksburgu! Sadol si za klavír a znovu si zaspieval tú pesničku:

Ja som volil si čistú
a bielu zástavu,
a vernosť večne istú
som prisahal na ňu!

HORE KALVÁRIU? Odvtedy sa zdal s radosťou čakať na začiatok školy. Niekedy bol tak naradovaný, že sa všetci čudovali. Pri tom nebolo badať na ňom nijakej rozpustilosti, ale o-zajstnú, srdečnú radosť.

A predsa v tých časoch stal si raz pred matku so složenými rukami a sa jej spytoval: „Mama, mama, povedzte mi, prečo musí byť moja mladosť tak plná boľasí?“ To pravda uznával Heribert, že navonok má všetko, aby jeho mladosť bola krásna, veselá, a bol zato aj vždy naozaj povďačný. Keď mu potom matka poukázala, že Spasiteľ týmito vnútornými boľasími duše sebe vychováva a že práve tie môžu zaň viacej urobiť, tým sa potešil a bol rád.

Matka sa chcela postarať oň, aby mal v konvikte nejaké obľahčenie. Sberala sa poprosiť predstavených, či by počas zotavenia nesmel niekedy si zahrať na husliach, na klavíri alebo na harmoniu. Ale Heribert nechcel robiť nijakej výnimky, keď nebola potrebná.

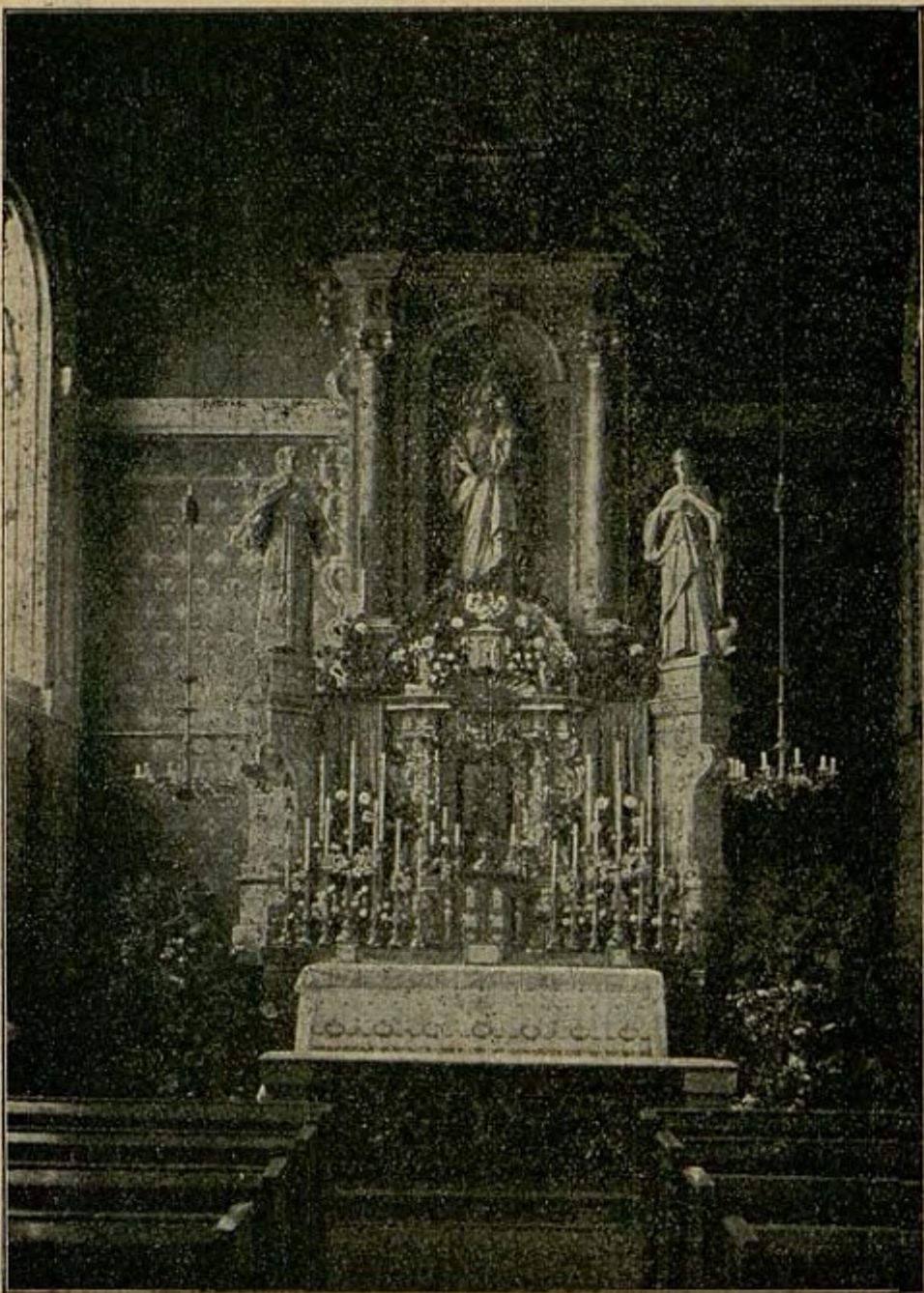
Tak sa veselo prichystal, že z lásky ku Spasiteľovi vezme na seba všetky ťažkosti, ktoré mu donesie budúci školský rok. Ale ten prežiť už nemal. V kolégiu si ho Boh celkom k sebe priťulil a boľasťami učinil zrelým pre neho. Anjel smrti sa už blížil k nemu, aby ho zaviedol domov, do domu nebeského Otca.

Do neba.

„Ó, Maria, Kráľovná kongregácie, Tebe zasväcujem svoje dieťa! Radšej nech umrie, akoby malo ztratíť krstnú nevinnosť!“ Tak sa kedysi modlila Heribertova pobožná matka a Božský Spasiteľ prijal jej obetu. Už sa blížil, aby vzal k sebe miláčka v čase, kedy by sa to ľudia ani neboli nazdali „Lebo ľúbila sa Bohu jeho duša; preto i ponáhľal sa ho vyviešť z prostriedku neprávosti.“ (Mudr. 4, 14.)

*

PREDTUCHA SMRTI. Aj sám Heribert, hoci posledné mesiace pred svojou smrťou býval veľmi veselý, predsa často sa vracal ku myšlienke a často ju aj vyslovil: „Hádam onedlho umriem“, alebo „To sa nedá vedieť, takéto choroby nechávajú zárodoky včasnej smrti“. Matka pokladala také myšlienky za úzkostlivosť a chcela ho odhovieť od nich. Ale darmo. Raz povedal: „Dobre by bolo, keby som svoj testament urobil.“ „Vy, deti, to ešte nemôžete, lebo ešte ničoho

Oltár v kaplnke kongregácie.

nemáte“, vravela usmiata matka. „Ba predsa, mama“, vravel, „vkladnú knižku od ujčoka Paľa a škatufku Božského Srdca tebe nechám. Ty, Ebi a Lali¹⁾ budete vždy usilovne sbierať do nej na misie.“ Aj kamarátom chcel niečo nechať. „Veď predsa patrí do Kalksburgu“, vravieval.

Niekoľkými týždňami pred smrťou na vychádzke sa ho matka spýtala: „Ako sa má teraz tvoj priateľ Makso Baumann? Ten vari tiež bol predtým dlho chorý!“ Už je zdravý, odpovedal Heribert. „Dobre sa má. ale dlho žiť nebude.“ „Ale, Heribert“, vravela matka, „to sa nemôže len tak povedať. Taký mladý človek sa ľahko zotaví a zahojí sa mu všeličo, čo by sa starému len tak ľahko nezahojilo.“ Nie,“ povedal Heribert, „Bauman dlho nedožije!“ Potom rozhodne pridal: „Tým však nechcem povedať, že hneď teraz umre. Ja pôjdem hádam pred ním.“ A od tejto mienky nechcel odstúpiť, hoci ho matka odhovárala. Či niet poznámky, či sa to splnilo?

HERIBERT OCHOREL. Keď ho v októbri 1917. navštívili, bol veľmi dobrej vôle. Učenie mu nešlo ťažko, lebo opakoval a dojatý rozprával matke, akí milí sú ku nemu chlapci. Aj list písaný v nasledujúcu nedeľu bol veselý. Doma sa teda vedelo, že je Heribert v kolégiu zas spokojný a šťastný.

¹⁾ Eberhard (Ebi) bol Heribertov brat, Eugenia (Lali) jeho sestra.

Tu prišla 31. októbra zvesť, že ochorel. Matka ho našla v tuhom bolení hlavy, na druhý deň, na všetkých svätých, bol na sv prijímaní. Nebolo mu lepšie. Už necítil sice také bolenie hlavy, ale sa opýtal seba: „Rád by som len vedieť, čo je s mojou hlavou; na nič sa nemôžem rozpačovať, ani si dačo pomyslieť“.

3. novembra popoludní už skoro nebol pri sebe. Odporúčali ho modlitbám pátrov a chovancov. Jeho spolusodáli sa spoločne modlili za neho pred milostným obrazom Matky Božej v kongreganistskej káplne.

V nedeľu 4. novembra popoludní bol zavolaný z Viedne odborný lekár, aby ho prišiel prezrieť. Zavčas rána ho prišla navštíviť matka do opatrovne. Bol to sviatok sv. Karola Boromejského. Brat, opatrovník, mu práve šiel ruky poumývať, ale Heribert si nechcel dať. „Dajže sa len pekne poumývať“, vravel mu opatrovník. „Keď chceš ísť dnes gratulovať sv. Karolovi, so špinavými rukami to nesmieš urobiť.“ Tam sa matka presvedčila, že je čas Heriberta pripraviť na smrť.

POSLEDNÉ POMAZANIE. Jeho duchovný otec, p. Gattringer, mu hneď potom dal posledné pomazanie. Zdalo sa, že ani nevie, čo sa robí. Ale počas pomazania sa trochu podvihol a sa poobzeral. Pater sa priklonil k nemu a vravel: „Heribertko, poznáš ma? Dávam ti posledné pomazanie, lebo si chorý. Ale láskavý Spasiteľ ak chce, tak ťa uzdraví.“

Zdalo sa však, že Heribert ani to nerozumel. Len neskôr prišiel k sebe a sa opytoval, či nebol pri ňom P. Gattringer. Matka mu povedala, že mu bol dať posledné pomazanie. „A som to veľmi chorý?“ spýtal sa. „Veľmi, moje dieťa“, odpovedala matka. „Ale fa Božský Spasiteľ uzdraví, ak chce, aby si vyzdravel.“ Potom jej vravel, ako keby jej chcel robiť výčitky: „Joj, mama, to ste mi mali skorej povedať; hriechy som si ešte neofutoval, ani som sa nevyspovedal.“ Sadol si a dojmavo sa modlil: „Ježišu môj, smilovanie! a potom vzbudenie ľutosti z katechizmu: „Za všetky svoje hriechy srdečne ľutujem“ atď. A zas si ľahol. Na tvári mu odpočíval pokoj, znak, že sa celkom odovzdal do vôle Božej a čoskoro ztratil zas i vedomie.

ZAPÁLENIE MODZGOVEJ BLANY. Popoludní prišiel aj ten lekár z Viedne a keď ho prezrel, potvrdil mienku domáceho lekára, že Heribert má zapálenie modzgovej blany.

Ešte ten samý večer dali Heribertovi sv. prijímanie už na cestu do večnosti. Jeho brat, ktorý tiež v Kalksburgu študoval, smel stráviť pri ňom niekoľko minút, ale potom ho už poslali nazpäť do triedy.

Nič sa nemalo zameškať čo by bolo mohlo Heribertovi život zachrániť. Preto, čo bol aj v beznádejnom stave, zaviedli ho na druhé ráno do Viedeňskej nemocnice a tam ho ešte raz pre-

zreli. Výsledok vizity bol ten istý, ako v Kalksburgu. Zarmútenej matke už nezostala iba tá radosť, že mohla svoje dieťa domov dostať, aby neumrelo medzi cudzími.

DOMA. Od dlhého cestovania a od prezerania ustatý so dve hodiny si poležal spokojne. Potom začal fantazírovať a neprestal skoro do samej smrti.

Raz prosil: „Spievať, spievať!“ Matka si útló položila ruku na neho a zaspievala mu začiatok jeho milej pesničky: „Glorwürdige Königin“ (Slávna Panovníca). To počúval a stíchol. Aj na druhý deň to najviac spomohlo, keď sa mu fantázia priveľmi rozdráždila. Posledný spev, ktorý ešte pozorne počúval, bol:

„Matko i vo smrti, Matko svetla!
Keď hrozí nám peklo, nebojme sa,
Privedie k pokoji, vyslyší hlas,
Okom milostivým shliadne na nás.“

Keď fantazíroval, skoro vždy alebo bol v kolegiu, alebo sa modlil. Raz zdalo sa mu, že sa shovára s prefektom o novinách a špinavých časopisoch. Inokedy zas vyskočil z postele a vravel: „Miništrovať mi treba v kongreganistickej káplne.“ „Kdeže, kde?“ odpovedala mu matka. „Veď naša trieda je ani nie na rade.“ „A, tak“, odpovedal zas on na to. „To ešte teda mám kedy.“ Matka sa mu zdala byť ktorýmsi z chovancov a nechal sa jej zašikovať nazpäť dopostele.

V utorok (6. novembra) zdal sa ustavične hľadať futbal po hrisku. Istého priateľa vždy nepokojnejšie prosil: „Vráť mi ho, prosím ťa, vráť mi ho, prosím ťa, vráť mi ho!“ Potom boľstne skríčal: „Velebný pater Gattringer, tu ste?“ „Čože ti je, moje dieťa?“ „Prosím, je to hriech, keď človek vie, že ktosi... človek nič nepovie...?“ „Heribert“, vravela mu matka, „Pán Ježiš ti touto chorobou vzal slobodu vôle. Teraz nemôžeš nijaký hriech spáchať.“

Na ústach sa mu zjavil šťastný úsmev a šepotal si: „Nijaký hriech.“ Tým celkom stichol.

Prišla chvíľka, keď bol trochu pri sebe a svoj stav jasno videl. „Netreba mi dačo užiť alebo urobiť?“ opytoval sa vtedy. „Aby som nebol neposlušný.“

Ten istý deň mu prišiel otec z vojny na krátku dovolenku. Prišiel domov, aby bol pri smrti svojho dieťaťa. Heribert ho ešte poznal, ale sebavedomia už nemával iba zriedka a to tiež len na chvíľočku. Tak asi ešte vedel, čo robí, keď sa posadil v posteli s kongreganistickým odznakom na prsiach — t. j. s agnuštekou na novej stužke, — v pravej ruke s obrázkom sv. Alojza, ktorý visel nad posteľou na stene, v ľavej ruke zas s krížikom umierajúcich a s pátričkami. Lebo, keď sa ho matka opytovala: „Heribertko, čo je to?“ Hneď odpovedal: „Oj toho poznám, to je sv. Alojz.“ Ale od vtedy už nepoznal nikoho. Azda už vôbec ani nevidel, hoci

mal oči stále široko otvorené. Často vystrel ruku po krížiku a hmatal, kým ho nenašiel. Potom pobožkával rany Krista Pána.

HERIBERTOV OSTATNY DEŇ A SMŤ.
Matka to takto opisuje:

V stredu, okolo pol dvanástej predpoludním zdalo sa mi, že vidím na ňom prvé znaky nastávajúceho konca, silný pot, násilné vzdychanie, prázdne pometávanie rukami. Popoludní som mu pripravila k posteli sviecu s prvého sv. prijímania, vyhľadala som z modlitebnej knižky modlitby za umierajúcich. Jeho sestrička mu zatiaľ ozdobila oltárik čerstvými zelenými kvetmi.

Ostatné jasno vypovedané slová Heribertove boli: „Svätá Maria, Matka Božia, pros za nás hriešnych teraz i v hodinu smrti našej. Amen.“

Okolo pol deviatej večer prišla sestra opatrovníčka strihnúť pri ňom v noci. Postarala sa, aby všetko bolo prichystané a ostali sme ešte spolu do jedenástej. Heribert spokojne ležal. Rukami alebo hmatal po posteli alebo si ich sopál a sa modlil.

Ráno o pol tretej som sa prebudila. Hneď potom mi aj sestrička kývla: „Už pôjde. Už nemôže prežiť ani tých niekoľko kvapôk mlieka!“ Chytro som zavolať otca, sestru, starú matku a tetku. Zapálili sme sviečku, agnuštek sme mu položili na prsia a sestrička sa začala predmodliť modlitby za umierajúcich.

Keď sa pomodlila, Heribert vystrel obe ramená. „Sestra pošepľaj: „Teraz ide zas trochu spievať. Už to niekoľko ráz urobil.“ Oboma rukami si dával takt a dosť hlasno začal:

Immakulata, skvost neba,
Pani prečistá, veľká,
Znova druží nás u Teba.
Tá krásna biela vlajka.
Najkrajšia čiastka života
To je naša Ti obeta:
Mladosť a tú nám zachráň
Od útokov pekiel brán!

Ako rád a často si vyhrával na husliach túto pesničku!

Tak si ležal ústá vždy menej a menej otvárajúc. Po štvrtej onedlho prestal dýchať. To bolo vo štvrtok, 8. novembra 1917.

O siedmej bola sv. omša v káplni pri našom dome. Na konci kňaz potom vážne a nahlas začal: „Pomodlime sa pobožne otčenáš za zomrelého.“

*

POHRAB. O dva dni prišlo 16 chovancov s dvoma pátrami z kolégia do Inzersdorfu na pohrab. Ešte našli Heriberta vystretého v kalksburgskom rovnošate s krížikom a pátričkami v rukách a s kongreganistickým odznakom na nebovej stužke na prsiach.

Keď pohrab prechádzal popred káplňu pri ich dome, bola široko otvorená, na oltári v nej

Heribertov hrob.

horely všetky sviečky a na cengalke vyzváňali. To bol posledný pozdrav od B. Spasiteľa na rozlúčnu svojmu vernému miništrantovi na tomto svete.

Pri hrobe preriekol pán farár niekoľko vreých slov o Heribertovi: „Heribert, vraj, teraz už stojí pred Božím trónom v bielunkom rúchu krstnej nevinnosti. Veď mu mladé srdce ťažký hriech nikdy nezašpinil. Svojim rodičom a konviktu bol vždy len na pochvalu a na radosť.“

Ešte niekoľko krátkych modlitieb, a spustili bielu truhlu do hrobu.

REKVIEM. O týždeň, 17. novembra odbavovalo sa v kolégiu slávnostné rekviem za Heriberta. Miništrovali jeho brat Eberhart a bratranec Otto s inými dvanástimi chovancami. Katafalk ozdoboval jeho kongreganistský diplom s lalijami a sviecami, okrášlený obraz tri razy predivnej Matky (Mater ter admirabilis), ktorú tak vrúcne uctieval. Pri tom stál chlapec s kongreganistickou zástavou, zahalenou čiernym závojom. Heribert jej bol verný až do smrti.

Jeho spolužiaci sa ešte zvlášť pričinili, aby mu pomohli: poskladali sa na sv. omši za svojho zosnulého priateľa.

Takto aj domov aj konvikt urobily všetko, aby drahej dušičke pomohly chytro a isto dosiahnuť, po čom tak vrúcne túžila, t. j. *večné šťastie u Boha*.

DOSLOV.

To bolo ráno 5. nov 1917, keď matka práve mala odísť z kolégia so svojim na smrť chorým dieťaťom do nemocnice. Heribertov prízvis páter Wolf, povedal jej vtedy tieto veľa znamenajúce slová: „Už štyri roky akurátne pozorujem chlapca a vždy som sa presvedčil, že má všetko, čo je treba, aby mohol byť z neho kňaz dobrý, z tých veľmi zriedkavých. Šotva som dakedy našiel toľko horlivosti za duše a takého naozaj apoštolského ducha u tak mladého človeka.“

Doista sa vzťahujú tieto slová na Heribertovo vnútro, na jeho srdce. Ono bolo celkom plné oduševnením robiť za Ježiša a túžbou chrániť duše. Z neho vyvrely krásne slová: „*Voľakedy chcem všetkých ľudí priviesť k Ježišovi*.“ Z neho pochádzaly slzy, ktoré ronil, keď videl ako sa dakto prehrešuje. Z neho plynul svätý život a toľké obety, ktoré prinášal.

Boh chcel, aby sa mu veľá túžba srdca vyplnila. Lebo hoci aj pošiel s tohto sveta, predsa o veľa skorej, ako by bol mohol začať už naozaj účinkovať, dostal od Boha moc z neba pomáhať dušiam.

Kňazi, ktorí o ňom počuli, napisali si jeho život a porozprávali ho deťom. Tak sa povest o Heribertovi dostala ďaleko za Inzersdorf, ďaleko za Kalksburg, do Bavorska a ku Rýnu, do

alpských krajín a do Talianska. Všadial sa našly srdcia, ktoré sa zaň oduševnily a si zaumienily ako on, verne slúžiť Bohu a robiť za Ježiša.

Kiež i teba privedie k Ježišovi jeho príkladný život a orodovanie! Kiež i ty zahoriš svätou horlivosťou ako Heribert, aby si aj iných získal pre kráľovstvo Božie a — nech si dieťa alebo dorastlý, sodál alebo nesodál, svetský alebo kňaz — kiež sa i ty staneš ozajstným apoštolom Ježišovým a Mariiným!

